

Obsah knihy

- Úvod
- Lovci histórie
- Na tisícročnej varte
- Poklad byzantského kupca
- Príbeh z popola
- Pribinov stratený kostol
- Tušenie Velehradu
- Lesk a bieda Veľkej Moravy
- Okamihy pobeďimskej skazy
- Na brehu (Veľkej) Moravy
- Svedectvo strateného hrobu (Pyxida z Čiernych Kľačian)
- Pribinov hrad v Zalaváre
- Dovina nie je Dievča
- Smrť kouřimskej kňažnej
- Svätopluk a jeho mnísi
- Koniec náčelníka
- Stratená bitka
- Posledný pán na Kostolci
- Blatnický Ďurko–Matuzalem
- Kde praj čert na babe oral
- Epilóg

Ukážka z knihy

Lovci histórie

Pri výskume veľkomoravského pohrebiska v Bajči objavili kostru muža. Do hrobu dostal tesárske nástroje, ktoré ho živili na tomto svete a mali ho uživiť aj na druhom, čo v tých časoch bývalo bežným zvykom, no jemu darovali aj čosi zvláštne: dva farebné čriepky skleneného rímskeho pohára, keltský bronzový krúžok a zlomok skleneného náramku. Všetky tie čudné veci mal asi v dávnom spráchnivenom koženom vrecúšku pripnutom k pásu.

Črepy boli už v čase smrti neznámeho tesára staré pol tisícročia, krúžok a náramok takmer tisíc rokov...

To naozaj nie je také bežné – starozitnosti vo veľkomoravskom hrobe...!

Kto bol ten zvláštny človek? Prečo zbieral pamiatky na ľudí, ktorí sa už dávno pominuli? Čo viedlo jeho blízkyh k tomu, že mu ich dali do hrobu, keď zrejme nemali nijakú reálnu cenu?

Zvábili ho farebné sklíčka len preto, lebo sa trblietali alebo tušil, že na tom istom mieste, kde žil on, žili ľudia už tisícročia, a na iných miestach žili zas iní ľudia, o ktorých on nemal ani potuchy?

Alebo azda mal?

Tak trochu básnicky by sme mohli povedať „lovec histórie“ – histórie, ktorú nepoznal, a ani poznať nemohol.

Dalo by sa povedať – kuriozita, ale nie sme niekedy aj my podobní ako tento muž? Zvedaví, neznalí, takmer slepí... Históriai vraj až meč oči otvára. Vidí sa mi, že to povedal český historik, „otec národa“, František Palacký, ale nech by to povedal ktokoľvek, mal pravdu. Na obyčajný život história nedovídi, jednoducho ju nezaujíma, nerozpráva o tom, čo sa odohráva každý deň. Zrejme nevidí dôvod zaznamenávať všednosť. Napokon, aj dnes sa nám každodennosť vidí bezvýznamná – a potom sa niekedy stane, že meč dosadíme aj tam, kam nepatrí.

Nie je to však jediné úskalie. Podstatou histórie je zovšeobecnenie jedinečných ľudských osudov, a práve tu je najväčšie riziko dejepisu: ktorýkoľvek z jedinečných osudov môže totiž svedčiť o opaku zovšeobecného. A potom to vyzerá tak, akoby sme mali dve rozličné histórie, históriu meča a zovšeobecnenia a potom ešte jednu v koženom vrecúšku, ktorú si na opasku nosí každý, čo nechce byť slepý a aspoň z času na čas sa obzrie do minulosti.